

ZÁPIS

29. setkání Krajské koordinační skupiny pro péči o duševní zdraví lidí se zkušeností s vážným duševním onemocněním

20. května 2026 v čase 14:00 – 15:30h

Staroměstské náměstí 1/3, 110 00 Staré Město, Praha 1
Velký a malý radniční klub, 3. patro

PROGRAM:

- 1. Úvod**
- 2. Výjezdová skupina terénní psychiatrické pomoci**
- 3. Výstupy z Pracovní skupiny pro duševní zdraví lidí bez domova**
- 4. Diskuze**

1. Úvod

Jednání zahájila PhDr. Markéta Školoudová přivítáním přítomných účastníků. V úvodu poděkovala Magistrátu hl. m. Prahy za dlouhodobou podporu, díky níž je možné v Praze rozvíjet nové služby v oblasti péče o duševní zdraví a posilovat jejich dostupnost a provázanost.

V rámci úvodu byly představeny aktuální aktivity organizace Zahrada pro duši. Organizace se mj. dlouhodobě zapojuje do řady akcí pro veřejnost (např. Den pěstounů v ZOO, Den hrdinů a Rodinný den na Výstavišti, Mezi ploty, jarmarky, Duševní tramvaj), které mají významný dopad na informovanost veřejnosti o dostupných službách a přispívají k destigmatizaci tématu duševního zdraví. Přímý kontakt s veřejností se ukazuje jako skvělá příležitost pro nasměrování lidí k vhodné odborné pomoci.

Ve dnech 23. - 24.4.2026 proběhl 3. ročník konference Multidisciplinarita s tématem „Etické a právní aspekty péče o duševní zdraví“. Jedním ze zahraničních řečníků byl Lauri Kuosmanen z Finska, který se zároveň podílí na European Conference on Mental Health - letos pořádané v Praze v termínu 9.-11.9. 2026. Další ročník konference Multidisciplinarita proběhne 22.4.2027 a tématem bude „Rodina pod zátěží“.

PhDr. Markéta Školoudová dále informovala o otevření Akutní psychiatrické ambulance (APA) pro děti a dorost a o plánovaném začlenění krizového centra RIAPS pod organizaci Zahradu pro duši (od ledna 2027), což jsou kroky směřující k posílení a lepší provázanosti krizových služeb v Praze.

Také byl účastníkem představen Robert Herák, který se jednání účastnil jako host. Bylo oznámeno, že od července 2026 nastoupí do Zahrady pro duši na pozici krajského koordinátora péče o duševní zdraví.

2. Výjezdová skupina terénní psychiatrické pomoci

Dalším bodem setkání bylo představení nového pilotního projektu Výjezdové skupiny terénní psychiatrické pomoci, který byl spuštěn dne 18. 5. 2026. Jedná se o pilotní projekt Zahrady pro duši, VFN a ZZS HMP, v rámci kterého funguje speciálně upravená sanitka, která má místo lůžka dvě křesla umožňující konzultaci stavu klienta přímo v terénu.

Základní charakteristika služby

- poskytování péče přímo na místě události na základě výzvy prostřednictvím ZZS (linka 155) – o výjezdu rozhoduje dispečer
- cílem je:
 - stabilizace klienta v přirozeném prostředí
 - minimalizace nutnosti hospitalizace
 - zajištění návazné zdravotní a sociální péče
- provoz v pracovní dny, v čase 15:00–22:00
- složení týmu:
 - řidič záchranář
 - psychiatrická sestra
 - distančně dostupný psychiatr (on-call)

PhDr. Markéta Školoudová sdílela několik příkladů výjezdů z prvních dnů provozu. U mladistvého klienta s problémem sebepoškozování byla po stabilizaci navázána APA, a následně doporučeno CDZ pro děti a adolescenty. Zejména v případech výjezdů k dětem je složitá otázka zodpovědnosti lékaře při zanechání pacienta na místě.

MUDr. Zuzana Barboríková reagovala otázkou na finanční nákladnost služby. Ta bude v rámci pilotního provozu sledována a vyhodnocována.

Dalšími tématy v diskuzi byla alokace kapacity návazných služeb, riziko nadužívání služby nebo bezpečnost sester v terénu.

3. Výstupy z Pracovní skupiny pro duševní zdraví lidí bez domova

Mgr. et Mgr. Magdalena Opletalová, Ph.D. představila výstupy z dosavadní činnosti Pracovní skupiny pro duševní zdraví lidí bez domova. Pracovní skupina reflektuje nárůst počtu osob v bytové nouzi, vysoký podíl osob s duševním onemocněním v této cílové skupině a zároveň nedostatek dat v této oblasti. Chybějící data znemožňují efektivní plánování služeb, vyhodnocování dopadů intervencí a sledování souvislostí mezi bydlením a duševním zdravím.

Z tohoto důvodu byl představen **návrh na sjednocení sběru dat o bytové situaci** klientů sociálních a zdravotních služeb péče o duševní zdraví. Pracovní skupina navrhuje zavést systematické zaznamenávání bytové situace klientů podle typologie ETHOS, ideálně ETHOS Light (6 kategorií). Je potřeba otevřít diskuzi mezi službami a zdravotnickými zařízeními, zda by byli ochotní se do systematického sběru dat zapojit a zda to umožňují jejich záznamové systémy. Pokud by byla shoda na tomto návrhu, Zahrada pro duši by poskytla bezplatné proškolení pracovníků v typologii ETHOS.

Zároveň by bylo potřeba získat data o reálném počtu lidí s vážnými potížemi v oblasti duševního zdraví ve službách pro lidi v bytové nouzi. Aktuálně však neexistuje způsob, jak by to mohli pracovníci těchto služeb systematicky zjišťovat a zaznamenávat. Terénní práce s lidmi bez domova je často vykonávána pracovníky, kteří jsou bez specializovaného vzdělání v oblasti duševního zdraví. V terénu chybí jednoduchý nástroj, který by umožnil pracovníkům přímého kontaktu rychle identifikovat osoby s vážnými potížemi v oblasti duševního zdraví. Takový nástroj by zároveň pomohl pracovníkům vyhodnotit potřebu odborné pomoci.

Na základě rešerše zahraničních nástrojů byl vytvořen a představen pracovní návrh **nástroje pro hodnocení psychického zdraví osob v bytové nouzi**. Tento návrh obsahuje 5 kategorií, které by pracovník vyhodnocoval na základě pozorování klienta:

- dezorganizace/zmatenost
- psychotické projevy
- výrazná emoční dysregulace
- funkční selhávání
- riziko pro sebe / okolí

Návrh bude dále konzultován s odborníky a následně bude ve spolupráci se službami pro lidi bez domova diskutováno, zda by bylo reálné ho pilotně ověřit v rámci jejich služeb.

Cílem těchto návrhů je pokusit se koordinovaně získat data o velikosti této problematiky a umožnit tak lepší plánování a dostupnost služeb pro zranitelné klienty s komplexními potřebami, nikoli zvýšit administrativní zátěž pracovníků. Proto je třeba nastavit případný sběr dat co nejjednodušeji a ve spolupráci se všemi aktéry.

4. Diskuze

V diskuzi k návrhům na systematický sběr dat byly vyjádřeny obavy nad nadměrným zatížením pracovníků, zejména těch v terénních službách pro lidi bez domova, když by měli využívat nástroj na hodnocení psychického zdraví klientů. Potřeba umět lépe vyhodnocovat psychické obtíže klientů však vzešla přímo od zástupců těchto služeb a možnost reálného využití navrženého nebo jiného nástroje s nimi bude dále diskutována.

Účastníci také vyjádřili nespokojenost s využíváním dat v praxi z již realizovaných šetření, se kterými se často dál nepracuje a s nedostatečným využíváním dat z OK systému. Např. již byla provedena depistáž mezi lidmi bez domova během pandemie covid a je otázka, kde tato data jsou a k čemu byla využita. MUDr. Barboríková také uvedla, že rozsáhlá data obsahují transformační plány nemocnic.

Jakub Vávra také uvedl svou zkušenost, že služby pro lidi bez domova vnímají nárůst počtu klientů vyžadujících psychiatrickou péči, zároveň ale CDZ často nevnímají tuto skupinu jako své klienty a uvádí, že nenaplnují kritéria a indikátory pro péči v CDZ.

Závěr

Členům KKS bude rozeslán **dotazník** za účelem získání zpětné vazby a zmapování potřeb a očekávání členů, zefektivnění fungování skupiny a zvýšení účasti členů na setkáních. Součástí dotazníku bude také prostor pro vyjádření k představeným návrhům v oblasti sběru dat. Cílem je získat zpětnou vazbu k jejich smysluplnosti z pohledu praxe a zároveň zjistit, zda by jednotlivé organizace měly zájem a kapacitu se do sběru dat zapojit.

Termín dalšího setkání je **7.října 2026** v čase **14:00 – 16:00**.

Zapsala: Mgr. Jana Šímová